

ת"פ 9140/02/14 - מדינת ישראל נגד דניאל שלמון אבוטבול

בית משפט השלום בירושלים

19 נובמבר 2014

ת"פ 9140-02-14 מדינת ישראל נ' אבוטבול

בפני כב' השופטת דנה כהן-לקח
בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

הנאשם

דניאל שלמון אבוטבול

גזר דין

רקע

1. ביום 28.4.2014 הורשע הנאשם בהתאם להודאתו, בעבירה של תקיפת שוטר לפי סעיף 273 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) אשר יוחסה לו בכתב-אישום מתוקן.

בהתאם לעובדות כתב-האישום המתוקן, ביום 6.12.2012 בסמוך לשעה 02:10, הגיעו צוות שוטרים וצוות כיבוי אש לבית החייל בירושלים לצורך מעצר עריק. הנאשם חסם את דרכו של צוות הכיבוי, הפריע לו לפרוץ לחדרו של העריק, וסירב לבקשותיו של אחד השוטרים לעזוב את המקום. השוטר חזר בשלישית על בקשתו מהנאשם לעזוב את המקום, אך הנאשם עמד בסירובו ואף הכה את השוטר בפניו. בתגובה, הודיע השוטר לנאשם כי הוא עצור. הנאשם התנגד למעצרו והמשיך להכות את השוטר, הפעם על ידו. כתוצאה מהמכה, נחבל השוטר באצבעו. הנאשם המשיך להשתולל, ורק בסיוע של שוטר נוסף שהוזעק למקום, נעצר לבסוף. בכל אלה הודה הנאשם, ובגין כך הורשע בעבירה שיוחסה לו.

2. במסגרת הסדר הטיעון בין הצדדים, הוסכם כי טרם שמיעת הטיעונים לעונש יופנה הנאשם לשירות המבחן לצורך הכנת תסקיר. המאשימה הודיעה כי תעמוד על הרשעת הנאשם, ואילו הסנגור הודיע כי יעתור לביטול ההרשעה. אשר לעונש - הוסכם כי המאשימה תעתור להטיל על הנאשם צו של"צ ומאסר מותנה, ואילו הסנגור יהיה חופשי בטיעונו לעונש. לצד זאת, הוסכם כי שני הצדדים יעתרו במשותף להשית על הנאשם פיצוי לטובת השוטר שנחבל באצבעו, אשר שיעורו ייקבע לפי שיקול-דעת בית-המשפט.

תסקיר שירות המבחן

3. מתסקיר שירות המבחן עולה כי הנאשם עזב את בית משפחתו בגיל 16, בשל אלימות שחוה מצד אביו. כיום הנאשם הינו כבן 21, חייל בשירות סדיר, מתגורר בדירה שכורה ומוכר על-ידי הצבא כחייל בודד. הנאשם עתיד להשתחרר משירותו הצבאי בעוד כשבעה חודשים. מהתסקיר עולה כי לחובת הנאשם הרשעה אחת מבית-דין צבאי, בגין

עבירה של החזקת סמים לצריכה עצמית. התרשמות שירות המבחן היא כי הנאשם נעדר רשת תמיכה משפחתית, ולמרות זאת עושה מאמצים לתפקוד תקין והינו בעל עמדות נורמטיביות.

אשר לעבירה נשוא התיק שבכותרת - הנאשם מסר כי באותה תקופה התגורר בבית החייל בשל היותו מוכר על-ידי הצבא כחייל בודד. הוא תיאר כי ברקע לתקיפה היה ניסיונו לעזור לחייל שנעל עצמו בחדר ואיים בהתאבדות, כאשר במקום נכחו שוטרים בשל היותו של החייל עריק. להרגשתו של הנאשם, השוטרים לא הבינו את כוונתו והתנהגו כלפיו בתוקפנות. עוד תיאר כי באותה עת היה נתון במצב רגשי קשה. לצד זאת, הנאשם הביע צער על אופן התנהלות האירוע. התרשמות שירות המבחן היא כי העבירה בוצעה באופן אימפולסיבי, ללא תכנון מוקדם או רצון לפגוע באחר. עוד צוין כי ייתכן שהעימות עם השוטרים הזכיר לנאשם את אביו (שוטר במקצועו) והדבר הוביל לסערת רגשות ולהתנהגות לא מרוסנת. שירות המבחן התרשם כי הנאשם אינו בעל דפוסי אישיות עברייניים.

בהתחשב במכלול הנתונים האמורים, וכן נוכח סיפור חייו המורכב של הנאשם וההערכה לפיה הרשעה עלולה להוות גורם מעכב ולפגוע באפשרויות תעסוקתיות עתידיות, המליץ שירות המבחן לשקול לבטל את הרשעת הנאשם. עוד המליץ שירות המבחן להעמיד את הנאשם תחת צו מבחן למשך שנה, במסגרתו ישולב הנאשם בטיפול פרטני על-מנת לסייע בידי הנאשם להימנע מלחזור על התנהגות עוברת חוק במצבי משבר, בשים לב לפגיעותו של הנאשם ולהעדר תמיכה משפחתית. בנוסף, המליץ שירות המבחן להטיל על הנאשם צו של"צ בהיקף של 140 שעות.

טיעוני הצדדים לעונש

4. המאשימה עתרה להותיר את הרשעת הנאשם על כנה, וטענה כי על נסיבותיו האישיות של הנאשם לסגת מפני האינטרס הציבורי. לעניין העונש - עתרה המאשימה להטיל על הנאשם צו של"צ בהיקף עליו המליץ שירות המבחן, מאסר על תנאי, וכן פיצוי לשוטר.

5. מנגד, הסנגור עתר לביטול הרשעת מרשו, בשים לנסיבות ביצוע העבירה וכן בשים לב לנסיבותיו האישיות של הנאשם. אשר לעונש - הסנגור ביקש לדחות את מועד הטיעונים לעונש בשנה תמימה, ולהורות על הגשת תסקיר משלים בעניינו של הנאשם בתום אותה שנה. זאת, על-מנת שבתקופה זו יעמוד הנאשם בקשר עם שירות המבחן, וניתן יהיה לעקוב אחר המשך דרכו והתפתחותו המקצועית לאחר שחרורו מצה"ל.

6. הנאשם לא התייצב בזמן לדיון הקודם בו נשמעו הטיעונים לעונש, וזאת על-אף שהוזמן לאותו דיון כדין. בנסיבות העניין, ראיתי להורות על דחייה קצרה טרם גזירת-הדין, על-מנת לאפשר לנאשם להתייצב ולומר את דברו. בדיון שנערך לפניי היום, הביע הנאשם חרטה על מעשיו וביקש לאפשר לו להתחיל את חייו לאחר סיום השירות הצבאי ללא הרשעה.

סוגית ההרשעה

7. כידוע, הכלל לגבי נאשמים בגירים הוא כי משהוכח ביצועה של עבירה, יש להרשיע את הנאשם בדיון. הימנעות

מהרשעה או ביטולה מהווים אמצעי חריג שבית-המשפט יעשה בו שימוש רק בנסיבות מיוחדות ויוצאות דופן, בהן בית-המשפט שוכנע כי אין יחס סביר בין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה, לבין חומרתה של העבירה ונסיבות ביצועה. הנטל על ההגנה לשכנע כי בנסיבות המקרה יש לחרוג מן הכלל ולהעדיף את השיקולים האישיים התומכים בביטול ההרשעה, על-פני שיקולים נוגדים אחרים המצדדים בהותרת ההרשעה על כנה ובהם: עקרון ההלימה והוקעת מעשי העבירה, הצורך בהרתעת הרבים, וכן מדיניות אכיפה אחידה ושוויונית כלפי כלל העומדים לדין.

בהתאם להלכה הפסוקה, על-מנת לבטל הרשעה בעניינו של נאשם בגיר, על בית-המשפט לבחון **הצטברותם** של שני תנאים מרכזיים: ראשית, האם סוג העבירה ונסיבות ביצועה מאפשרים לוותר בנסיבות המקרה על ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים. ושנית, האם הרשעה תפגע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם (ראו: ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (1997). להלן: הלכת כתב; עוד ראו פסיקה של בית-המשפט העליון במוטב תלתא מן העת האחרונה, המתבססת על תנאיה של הלכת כתב: ע"פ 5985/13 אבן נ' מדינת ישראל (2.4.2014)).

בחנתי, אפוא, את נסיבות העניין שלפניי בהתאם לאמות-המידה האמורות. בסופה של בחינה, באתי למסקנה כי התנאים שנקבעו בהלכה הפסוקה לצורך ביטול ההרשעה, לא התקיימו. להלן נימוקי לכך.

8. בכל הנוגע לסוג העבירה ונסיבותיה - הנאשם הורשע בעבירה של תקיפת שוטר לפי סעיף 273 לחוק העונשין. בחינת נסיבות ביצוע העבירה מלמדת כי לא היה מדובר באירוע נקודתי, כי אם באירוע מתמשך: תחילה, הנאשם חסם את דרכו של צוות הכיבוי והשוטרים שהגיעו לבית החייל בירושלים, לצורך מעצר עריק. הנאשם סירב לבקשותיו החוזרות ונשנות של השוטר להתפנות מהמקום, ואז הכה את השוטר בפניו. לאחר מכן, הנאשם התנגד למעצרו והיכה את השוטר בידו. כתוצאה מכך, נחבל השוטר באצבעו. אם לא די בכך, הנאשם הוסיף להשתולל ונעצר רק בסיועו של שוטר נוסף שהוזעק למקום.

מעשיו האמורים של הנאשם הובילו לפגיעה בערכי יסוד שעניינם שמירה על שלטון החוק והסדר הציבורי, וכן הגנה על שלמות גופם של העוסקים במלאכת אכיפת החוק. חשיבות ההגנה על ערכים אלה קיבלה ביטוי, בין היתר, בכך שהמחוקק ראה לקבוע עונש מינימום של חודש מאסר לצד העבירה של תקיפת שוטר לפי סעיף 273 לחוק העונשין. עצם קיומו של עונש מינימום, מדגיש את חומרת העבירה של תקיפת שוטר, ואת הצורך שראה המחוקק להרתיע את היחיד ואת הרבים מפני ביצועה. בהתאם לפסיקתו של בית-המשפט העליון: "...לא ראוי לקבוע כלל גורף לפיו בעבירה שנקבע לה עונש מינימאלי אין מקום להימנע מהרשעה... עם זאת, ... קביעת עונש מינימאלי לעבירה מלמדת על חומרתה בעיני המחוקק, ועל בית המשפט להתחשב גם בקביעה זאת במסגרת איזונו, בגדר האינטרס הציבורי" (רע"פ 4592/14 רוטמן נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (25.8.2014) מפי כב' השופט ג'ובראן).

אמת, מתסקיר שירות המבחן עולה לכאורה כי מעשיו של הנאשם בוצעו באופן אימפולסיבי, ללא תכנון מוקדם או רצון לפגוע באחר, וכי ייתכן שברקע העימות של הנאשם עם השוטרים ניצב הקשר של הנאשם עם אביו (שוטר במקצועו), אשר תרם לסערת רגשותיו. יחד עם זאת, אני סבורה כי אין בכל אלה כדי לאיין את העובדה שעסקינן

בהתנהגות פרועה כלפי שוטרים בעת מילוי תפקידם, שאחד מהם ספג מכות מצד הנאשם בפניו ובידו, וכתוצאה מכך אף נחבל באצבעו וכן נאלץ להסתייע בשוטר אחר שהוזעק למקום לצורך מעצר הנאשם. בלא להתעלם מנסיבותיו האישיות המורכבות של הנאשם, אני סבורה כי אין בהן כדי להצדיק יחס סלחני להתנהגות מן הסוג המתואר כנגד גורמי אכיפת חוק. בנסיבות העניין, אני סבורה כי שיקולי ענישה של הלימה, גמול והרתעה מצדדים בהותרת ההרשעה על כנה.

9. המסקנה האמורה אליה באתי מתבקשת גם לנוכח העדר הוכחתו של התנאי המצטבר הנוסף, שעניינו פגיעה חמורה בשיקומו של הנאשם. נקודת המוצא בהקשר זה היא כי על ההגנה לשכנע שהרשעה בדין תוביל ליצירת נזק קונקרטי וממשי עבור הנאשם. ובלשונו של כב' השופט שהם:

"...יש להתייחס לנזק המוחשי-קונקרטי העלול להיגרם למבקש, ואין להידרש לאפשרויות תיאורטיות, לפיהן עלול להיגרם לו נזק כלשהו בעתיד. קבלת גישתו זו של המבקש, תחייב את בית המשפט להידרש לתרחישים תיאורטיים, שאין לדעת אם יתממשו בעתיד, ולא ברור כלל עד כמה תהיה להרשעה בדין השפעה על היתכנותם של אותם תרחישים".

(רע"פ 9118/12 פריגין נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (1.1.2013); ההדגשה אינה במקור - ד.כ.ל).

במקרה דנן, הסנגור אישר כי עקב היותו של הנאשם חייל בשירות סדיר, קשה להצביע על נזק קונקרטי חמור שייגרם לעתידו של הנאשם בשל הותרת הרשעתו על כנה. בהקשר זה אציין כי הנאשם ביצע את העבירה בהיותו כבן 20, ולפיכך הוא משתייך לקטגוריית ה"בגירים-הצעירים". בפסיקת בית-המשפט העליון נקבע כי יש מקום להתייחס לגיל כמשתנה משמעותי בסוגית ההרשעה במקרה של "בגיר-צעיר". יחד עם זאת, נקבע כי אין מדובר בשיקול יחיד, ואין בכוחו לאיין את האינטרס הציבורי עליו מבוסס כלל-ההרשעה (השוו: רע"פ 3852/14 זיסמן ורשואר נ' מדינת ישראל (18.8.2014); עפ"ג (מחוזי מרכז) 9474-05-14 סקזו נ' מדינת ישראל (7.10.2014); ע"פ (מחוזי חיפה) 26740-12-11 אלייניקוב נ' מדינת ישראל (16.2.2012), פסקה מ"ו). טענתו הכללית של הסנגור שהועלתה לפניי, לפיה הרשעה בדין עלולה לפגוע בנאשם בהמשך דרכו, הינה טענה המבוססת על אפשרות תיאורטית שכלל לא ברור אם תתממש. בהתאם לפסיקה עליה עמדתי, אין די בכך כדי להוביל לביטול ההרשעה. אכן, ההרשעה אינה צפויה להיטיב עם הנאשם. עם זאת, מדובר בנזק טבוע שנגרם לכל אדם בגיר המורשע בדין.

10. בסיום דברים אלה, אני רואה להוסיף שתי הערות: ראשית, לא ראיתי להיעתר לבקשת הסנגור לדחות את מועד ההכרעה בסוגית ההרשעה בשנה נוספת, על-מנת לבחון את המשך דרכו של הנאשם לאחר שחרורו מהשירות הצבאי. זאת, בהתחשב בכך שאין כל איזכור בתסקיר שירות המבחן לתוכניות העתידיות של הנאשם, וכן בהתחשב בכך ששירות המבחן לא הצביע על פגיעה חמורה וקונקרטיה שעלולה להיגרם לנאשם בעתיד לבוא (מלבד חשש כללי וערטילאי לפגיעה באפשרויות תעסוקה עתידיות). שנית, לא נעלמה מעיניי המלצת שירות המבחן לשקול לבטל את הרשעתו של הנאשם. מדובר בהמלצה מסויגת בנוסחה. דומה כי מקור ההסתייגות נעוץ בין היתר בחשש מפני גורמי הסיכון עליהם עמד שירות המבחן בתסקירו. בין כך ובין אחרת, אזכיר מושכלות יסוד לפיהן אף שבית-המשפט מייחס משקל מהותי לעמדת שירות המבחן, המדובר בהמלצה בלבד. בעוד ששירות המבחן שוקל בעיקר שיקולי שיקום, הרי בית-המשפט בוחן את מכלול השיקולים לקולא ובנסיבותיו האישיות המורכבות של הנאשם במסגרת גזירת העונש, אולם אין בכל להתחשב במכלול השיקולים לקולא ובנסיבותיו האישיות המורכבות של הנאשם במסגרת גזירת העונש, אולם אין בכל

אלה כדי להוביל לביטול ההרשעה.

11. אשר על כן, ונוכח מכלול הטעמים האמורים, הרשעת הנאשם בעבירה של תקיפת שוטר לפי סעיף 273 לחוק העונשין תיוותר על כנה.

מתחם העונש ההולם

12. על-פי סעיף 40ג(א) לחוק העונשין, יש לקבוע את מתחם העונש ההולם בהתאם לעקרון ההלימה, תוך התחשבות בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ובמדיניות הענישה הנהוגה.

על **הערכים החברתיים המוגנים** שנפגעו בעקבות מעשיו של הנאשם וכן על **נסיבות ביצוע העבירה**, כבר עמדתי בפסקה 8 לעיל ואינני רואה לחזור על הדברים.

בהתחשב בעקרון ההלימה המהווה עקרון מנחה בענישה; בשים לב לערכים המוגנים שנפגעו ובמידת הפגיעה בהם; בהתחשב בנסיבות ביצוע העבירה; וכן בהתחשב בענישה הנוהגת בגין עבירה של תקיפת שוטר לפי סעיף 273 לחוק העונשין (שהינה עבירה מסוג עוון); אני סבורה כי **מתחם העונש ההולם את המעשים ונסיבות ביצועם נע מענישה מוחשית שאינה כוללת רכיב של מאסר בפועל, ועד מספר בודד של חודשי מאסר בפועל (שבמקרים מתאימים ניתנים לריצוי בדרך של עבודות שירות).**

13. כאמור, במקרה שלפניי נערך בין הצדדים הסדר טיעון שכלל **טווח ענישה מוסכם**, לפיו המאשימה תעתור להטיל על הנאשם צו של"צ ומאסר מותנה, ואילו הסנגור יהיה חופשי בטיעונו (בכפוף להסכמה על הטלת פיצוי כספי לטובת השוטר). לאחר ששקלתי את טענות הצדדים; ולאחר שבחנתי את טווח הענישה עליו הוסכם במסגרת הסדר הטיעון, אל מול מתחם העונש ההולם על-פי עקרונותיו של תיקון 113 לחוק העונשין; באתי למסקנה כי הרף העליון של הטווח המוסכם מצוי בגדרי מתחם העונש ההולם, והוא נראה בעיניי ראוי. אשר לעתירת הסנגור להסתפק בהטלת צו מבחן ללא רכיבי ענישה נוספים (מלבד פיצוי כספי) - המדובר בחריגה לקולא מהרף התחתון של מתחם הענישה ההולמת, ואינני סבורה כי יש מקום לכך בנסיבות המקרה.

קביעת העונש המתאים

14. לצורך גזירת העונש, יש להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה כאמור בסעיף 40יא לחוק העונשין. **לקולא**, התחשבתי בהודאת הנאשם בעובדות כתב-האישום המתוקן, בלקיחת האחריות, בחרטה שהביע הנאשם, בהעדר הרשעות קודמות (למעט הרשעה בודדת בבית-דין צבאי) וכן בעובדה שחלפו כשנתיים מאז ביצוע העבירה. כמו-כן, ראיתי ליתן משקל ממשי לנסיבותיו האישיות של הנאשם כפי שפורטו בהרחבה בתסקיר שירות המבחן. בעיניי, יש מקום להתחשב במלאכת גזירת הדין במאמצי ההשתדלות שעשה הנאשם כדי לנהל אורח חיים נורמטיבי, על-אף העדר מקורות תמיכה משפחתיים מגיל צעיר.

לחובת הנאשם, עומדת חומרת המעשים ונסיבות ביצועם. חומרה זו מצדדת בהשתתפות ענישה מוחשית, שיהיה בה כדי להרתיע את הנאשם, וכן את הרבים, מפני הישנות המעשים.

15. באיזון בין מכלול השיקולים, לא ראיתי להימנע מהטלת ענישה מוחשית על הנאשם. עם זאת, נוכח נסיבותיו האישיות של הנאשם והיותו על-סף סיום שירותו הצבאי ותחילת דרך חדשה בחייו, אראה להפחית מעט משעות השל"צ להן עתרה המאשימה לפי המלצת שירות המבחן. בנוסף, יוטל על הנאשם צו מבחן למשך שנה, במהלכה ישולב הנאשם בטיפול המתאים לצרכיו במסגרת שירות המבחן. בהסכמת הצדדים, הנראית לי ראויה, יוטל על הנאשם פיצוי כספי לטובת השוטר שנחבל באצבעו בגין מעשיו של הנאשם (יוער כי לא הובא לפני כל פירוט ואף לא הוצגה לעיוני כל ראייה בדבר אופי החבלה ומידת חומרתה, והדבר ישליך על שיעור הפיצוי שייפסק).

סוף דבר

16. נוכח מכלול הטעמים האמורים, אני גוזרת על הנאשם כדלקמן:

- א. הנאשם יבצע שירות לתועלת הציבור בהיקף של 100 שעות על-פי התוכנית המוצעת בתסקיר שירות המבחן. שירות המבחן יפקח על עבודת הנאשם ויהיה רשאי לשנות את מקום ההשמה במידת הצורך, ללא צו שיפוטי נוסף.
- ב. הנאשם יהיה נתון לפיקוח קצין מבחן למשך שנה מהיום, וישתתף בכל תכנית טיפולית שיציע שירות המבחן וזאת כחלק מתנאי המבחן.
- מובהר לנאשם כי עליו לשתף פעולה עם שירות המבחן וכי עליו לבצע את צווי השל"צ והמבחן, שאם לא כן - אדון בעניינו מחדש.**

ג. פיצוי לשוטר בסך 500 ₪. הפיצוי ישולם בחמישה תשלומים חודשיים, שווים ורצופים החל מיום 10.12.2014 ובכל 10 לחודש שלאחר מכן. לא ישולם אחד התשלומים במועדו, תעמוד יתרת הפיצוי לפירעון מיידי.

המאשימה תעביר למזכירות בהקדם את פרטי השוטר על-מנת שהכסף יוכל לעבור לידי.

ד. 3 חודשי מאסר על תנאי למשך שנתיים מהיום. התנאי הוא שהנאשם לא יעבור עבירת אלימות נגד שוטרים.

המזכירות תמציא העתק פרוטוקול זה לשירות המבחן למבוגרים.

זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי בתוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, כ"ו חשוון תשע"ה, 19 נובמבר 2014, בנוכחות הצדדים.